

## **Antti Kaikkosen ulko- ja turvallisuuspoliittinen linjapuhe, Paasikivi-seura 12.2.2026**

### *Muutokset mahdollisia*

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät Paasikivi-seuran jäsenet, hyvät kuulijat,

Kiitos kutsusta tulla puhumaan ja keskustelemaan ulko- ja turvallisuuspolitiikasta Paasikivi-seuran tilaisuuteen. Paasikivi-seuran tilaisuudet ovat aina tarjonneet hyvän mahdollisuuden käsitellä ajankohtaista maailmanpoliittista tilannetta, hahmottaa Suomen paikkaa maailmassa ja rakentaa maamme roolia maailman muutoksessa.

Suomen sodan jälkeisen ulkopoliittikan linjaa on ohjannut J.K. Paasikiven ohje: ”Tosiasioiden tunnustaminen on viisauden alku”. Tämä on tälle yleisölle hyvin tuttu sitaatti. Tänäkin päivänä ulkopoliitikassa on kyse tosiasioiden tunnustamisesta.

Suomen ulkopoliittikan tärkein tehtävä on turvata suomalaisten turvallisuus ja hyvinvointi. Pitää rauha maassa. Suomen turvallisuuden takaamisessa toiveajatteluun tai haihatteluun ei ole varaa.

Tosiasioiden lista on pitkä ja toimintaympäristö vaikeasti ennakoitava. Arvaamattomuus ja nopeat käänteet ovat lisääntyneet.

Maailmanjärjestys on suuressa murroksessa, kansainvälisiä instituutioita on haastettu ja sopimuksia rikottu, Yhdysvaltain MAGA-hallinnon ulkopoliittikka haastaa vanhoja liittolaisuuksia, Venäjää ohjaa sotaisa voimapolitiikka ja etupiirijattelu. Nouseva Kiina tukee Venäjää ja vahvistaa suurvalta-asemaansa. Sota Ukrainassa jatkuu, eikä loppua vielä näy. Lähi-idässä kipinöi. Suurvallat lisäävät ydinasearsenaaliaan.

Toisen maailmansodan jälkeinen monenkeskiseen yhteistyöhön, kansainvälisiin instituutioihin ja sopimuksiin perustuva järjestelmä hakee uutta suuntaa. Vanha maailmanjärjestys ja toimintatavat ovat murroksessa. Uusi aikakausi on vasta hahmottumassa.

Suomen on viisaasti navigoitava ulkopoliittikan suuntansa uudessa todellisuudessa. Meidän ei ole syytä nojata nostalgiaan, mutta omille vahvuuksille voimme edelleen rakentaa.

Vahvuutemme ovat maanpuolustustahtoinen kansa, uskottava kansallinen puolustus osana liittokuntaa, yhä vahvempi pohjoismainen yhteistyö, pitkäaikainen sitoutuminen EU:n turvallisuusulottuvuuden syventämiseen ja kehittyvä Nato-jäsenyys.

Puolustustamme tukee kokonaisturvallisuuden malli, johon kytkeytyvät valtio ja viranomaiset, kaupungit ja kunnat sekä yksityisen sektorin ja julkisen vallan rakentama huoltovarmuusjärjestelmä.

Hyvä varautuminen on vastaus epävakaiseen toimintaympäristöön. Hyvin varautuneella on nopea valmius toimia yllättävissäkin tilanteissa.

Pienenä Suomena voimme vaikuttaa aktiivisella ulkopolitiikalla, kansallisella yhtenäisyydellä ja tehokkaalla diplomatialla.

Suomen prosessi ja päätös liittyä puolustusliitto Natoon oli vastaus toimintaympäristömme muutokseen. Suomi kytkeytyi yhteistä puolustusta ja pelotetta rakentavaan liittokuntaan, joka on vuosikymmenten saatossa taannut euroatlanttisen alueen turvallisuuden ja kyennyt mukautumaan ajan vaatimuksiin.

Nato kokoontuu ensi kesänä huippukokoukseen Ankarassa, Turkissa. Huippukokous on tilaisuus tarkastella, kuinka jäsenmaat ovat edistyneet puolustusmenotavoitteessa. Turkin kokouksesta voi odottaa keskustelua Naton eteläisestä sivustasta. Suomen on tarkasteltava Naton vahvistamista 360 asteen näkökulmasta, tuettava eteläistä sivustaa ja samalla nostettava esille liittokunnan pohjoisen ja itäisen sivustan kasvavaa merkitystä.

Arktinen alue on puolustusstrategian näkökulmasta tärkeä. Arktinen alue, Pohjois-Atlantti ja Itämeri kytkeytyvät samaan turvallisuuspoliittiseen kokonaisuuteen.

Venäjällä on merkittäviä suorituskykyjä Kuolan niemimaalla. Niiden kehitystä ja liikehdintää on syytä seurata sekä vastattava tilanteen vaatimalla tavalla.

Viime viikkojen Grönlanti-keskustelu on ollut iso haaste Natolle ja sen yhtenäisyydelle. Voi jopa sanoa, että Nato kävi lähellä rotkon reunaa. Eikä tilanne edelleenkään ole kokonaan ohi.

Trumpin tulliuhkaus oli vakava käänne Grönlannin kysymyksessä. EU:n nopea vastaus oli välttämätön. Myönteistä oli se, että suhteellisen pian presidentti Trump ilmoitti peruvansa tulliuhkauksensa, ja kauppasodan uhka väistettiin. Ainakin tällä haavaa.

Toivottavasti uusia vastaavia tilanteita ei tule, mutta eipä sitäkään mahdollisuutta voi valitettavasti sulkea pois.

Samalla on muistettava Naton merkitys. Liittoutuman on pysyttävä koossa. Tilanteen ratkaisemiseen tarvitaan paitsi lujutta myös neuvottelutaitoja. Tämä koskee meitä kaikkia: Suomea, Eurooppaa ja koko läntistä turvallisuusjärjestelmää.

On myös syytä todeta, että Yhdysvaltain esittämät huolet arktisen alueen turvallisuutta koskien ovat perusteltuja. Arktisen alueen turvallisuuspoliittinen merkitys on kasvussa, ja tämä on hyvä myös Naton suunnittelussa huomioida. Mutta siihen on olemassa muitakin keinoja kuin Grönlannin siirtäminen Yhdysvaltain haltuun.

Grönlannin kysymys on mielestäni ratkaistavissa, jos tahtoa on. Ja ratkaisua Naton piirissä nyt haetaankin. Nähdäkseni yksi vaihtoehto olisi perustaa Grönlantiin lähivuosina esimerkiksi 3-5 uutta Yhdysvaltain tai mahdollisesti Naton tukikohtaa.

Grönlannissa on jo ennestään yksi Yhdysvaltain sotilastukikohta. En usko, että uudet tukikohdat olisivat ongelma Tanskallekaan. Tämä ratkaisu ottaisi riittävällä tavalla huomioon eri osapuolten huolia ja näkökulmia. Mutta katsotaan, mihin tässä päädytään.

Osa vastausta varmasti on Naton käynnistymässä oleva Arctic Sentry -operaatio. Operaatio ja tehostettu valvonta vahvistavat Naton asemaa arktisella alueella ja vastaavat osaltaan Yhdysvaltain nostamiin huoliin.

Yhdysvallat on sotilaallisilta suorituskyvyiltään Naton voimakkain toimija. On tärkeää, että Yhdysvallat säilyy Euroopan ja Suomen keskeisenä liittolaisena, vaikka Yhdysvaltain ulko- ja puolustuspolitiikka muuttuvatkin ja maan päähuomio on muualla kuin Euroopassa.

Mutta on tärkeää myös, että tunnistamme ja tunnustamme Yhdysvaltain murroksessa olevan ulko- ja turvallisuuspolitiikan.

Tiiviit liittolaisuussuhteet vahvistivat pitkään Yhdysvaltojen asemaa ja johtajuutta läntisessä maailmassa.

Nyt Yhdysvallat tarkastelee liittolaisuuksia yhä useammin vastavuoroisuuden ja kustannusten jaon kautta.

Kun Yhdysvallat haastaa liittolaisiaan, maa unohtaa samalla muiden jäsenmaiden osallistumisen ja uhraukset Yhdysvaltain johtamissa operaatioissa useiden vuosien aikana. Naton tulevaisuutta voi rakentaa vain Atlantin molemminpuolisen kunnioituksen ja keskinäisen yhteisymmärryksen varaan. Vahvinkaan ei pärjää yksin.

Näyttää kuitenkin selvältä, että Yhdysvallat pienentää rooliaan Euroopan puolustuksessa. Tämä voi tarkoittaa myös joukkojen vähentämistä Euroopassa. Merkillepantavaa on myös, että Yhdysvallat on siirtämässä Naton Norfolkin komentokeskuksen komennon Britannialle ja Napolin Italialle.

Yhdysvaltain roolin muuttuessa pienten ja keskisuurten maiden yhteistyö on syventymässä demokratian, oikeusvaltion ja kansainvälisten instituutioiden puolustajina. Pienet ja keskisuuret valtiot voivat yhdistää voimansa yhteisten arvojen ja etujen suojelemiseksi. Tässä Kanadan pääministeri Mark Carneyn Davosissa hahmottamassa linjassa Suomen kannattaa olla mukana.

Suomen kahdenväliset suhteet Yhdysvaltoihin ovat hyvät ja niitä on syytä ylläpitää. Suomen ja Yhdysvaltain välinen puolustusyhteistyösopimus, DCA, on syventänyt käytännön yhteistyötä ja mahdollistaa Yhdysvaltain joukkojen sujuvan harjoittelun, materiaalin varastoinnin ja infrastruktuuriyhteistyön.

Suomen F-35 -hankinnat ja Yhdysvaltain hankkimat jäänmurtajat syventävät kaupallista ja teollista kumppanuuttamme.

Yhdysvaltain sitoutumisen muuttuessa rajoitetummaksi suhteessa eurooppalaisiin liittolaisiin, on Euroopan kannettava suurempaa vastuuta omasta turvallisuudestaan.

Eurooppa ei voi rakentaa turvallisuuttaan oletukselle Yhdysvaltain automaattisesta sitoutumisesta vaan toimintaa ohjaavana linjana on oltava ennakoiva realismi.

Kun Yhdysvaltain huomio siirtyy toisaalle, Euroopan on kannettava oma vastuunsa maanosan turvallisuudesta. Puolustukseen tarvitaan nyt eurooppalainen ryhtiliike.

Euroopan ja Euroopan Nato-maiden on oltava itsenäisempiä turvallisuudessa, taloudessa ja teknologiassa.

Tämä edellyttää EU:n ja Naton yhteistyön syventämistä myös kovan turvallisuuden kysymyksissä. EU:n ulkopoliittista toimintakykyä on tehostettava määräenemmistöpäätöksenteolla ja eurooppalaista puolustusteollisuutta on ripeästi vahvistettava.

Puolustusteollisuuden lisäksi Euroopassa on tavoiteltava parempaa digitaalista toimintakykyä. Eurooppa on liian riippuvainen amerikkalaisista it-ratkaisuista, pilvipalveluista ja sosiaalisesta mediasta.

EU:ssa on kyettävä luomaan edellytykset vahvalle ja kilpailukykyiselle eurooppalaiselle digitaaliselle infrastruktuurille. Siihen kuuluvat tietoliikenneverkot, datakeskukset, pilvipalvelut ja kyberturvallisuutta tukevat rakenteet.

Kriittisen datan säilyttämisessä on Suomessa huomioitava nykyistä tarkemmin kansallisen turvallisuuden ja huoltovarmuuden näkökulma.

Euroopan unioni on asettanut tavoitteeksi paremman puolustusvalmiuden vuoteen 2030 mennessä. Tavoitteessa onnistuminen edellyttää myös nykyistä vahvempaa teknologista toimintakykyä.

Euroopan turvallisuutta on syytä tarkastella myös unionia laajemmasta näkökulmasta. Iso-Britannian rooli on merkittävä Pohjois-Atlantilla ja maa on Suomelle läheinen liittolainen muun muassa JEF-yhteistyön myötä. EU:n ja Britannian puolustuskumppanuus mahdollistaa yhteistyön syventämisen muun muassa puolustusteollisuudessa.

Puolustusteollisuuden kapasiteetin nostamisen ohella on välttämätöntä suunnata huomiota siihen, onko Euroopassa riittävät joukot puolustamaan euroatlanttista aluetta ja arvojamme. Monet maat ovat onneksi ryhtyneet vahvistamaan puolustusvoimiensa joukkoja.

Ukrainan sodan lopputulos vaikuttaa Euroopan ja Suomen turvallisuuteen.

Ukrainaan tarvitaan oikeudenmukainen ja kestävä rauha ehdoilla, jotka Ukraina voi hyväksyä. Ehdoilla, jotka takaavat Ukrainan ja koko Euroopan turvallisuuden. Ukrainalaiset ovat taistelleet pian neljä vuotta itsenäisyytensä ja itsemääräämisoikeutensa puolesta.

Sitä taistelua ei voi hävitä neuvottelupöydässä.

Venäjän voimavarat ovat olleet pitkään sidottuina Ukrainaan, mutta Venäjä on jo aloittanut uuden varustautumisen itärajamme takana.

Tähän on syytä varautua Itä-Suomessa paitsi valvonnan myös sotilaallisen läsnäolon keinoin.

Elinvoimainen ja asuttu Itä-Suomi, jossa Puolustusvoimat ovat nykyistä vahvemmin läsnä, luo takeita turvallisuudelle.

Vaikka Suomi on eurooppalaisessa vertailussa vahva sotilaallinen toimija, on meidänkin syytä vahvistaa myös omaa puolustuskykymme edelleen.

Ilmavoimien ja Merivoimien isojen investointien jälkeen on aika vahvistaa erityisesti Maavoimien puolustuskykyä. Tämä tarkoittaa investointeja esimerkiksi joukkojen liikkuvuuteen ja drooneihin.

Yhtenä toimenpiteenä tässä kokonaisuudessa ehdotan, että puolustusvoimien sodan ajan vahvuutta nostetaan esimerkiksi 50 000 sotilaalla. Tämä nostaisi vahvuutemme 330 000 sotilaaseen. Tämä edellyttää reservin järjestelyjä, materiaalihankintoja ja riittävää määrää kertausharjoituksia. Ratkaisu olisi osaltaan vahvistamassa maamme turvallisuutta ja pidäkettä. Asian suhteen olisi perusteltua tehdä päätöksiä vielä tämän vuoden aikana.

Hyvät Paasikivi-seuran jäsenet, lopuksi vielä,

Monenkeskistä sääntöpohjaista järjestelmää haastetaan monesta suunnasta. Murrosvaiheessa Pohjoismaat voivat yhdessä syventää yhteistyötään.

Pohjoismaat jakavat yhteisen arvopohjan, turvallisuusympäristön ja käsityksen siitä, että turvallisuus rakentuu yhteisten sääntöjen ja luottamuksen varaan.

Suomen pitkän aikavälin turvallisuus riippuu sekä omista suorituskyvyistämme että EU:n, Naton ja YK:n toimintakyvystä yhteisten sääntöjen ja intressien puolustajina.

YK tarvitsee reformin, jotta se pystyy nykyistä paremmin toimimaan rauhan, vakauden ja turvallisuuden puolesta.

Turvallisuusneuvoston rakenne heijastaa toisen maailmansodan jälkeistä maailmaa, ei nykyistä valtasapainoa. Jäsenkuntaa olisi syytä laajentaa pysyvien jäsenmaiden osalta Afrikasta, Aasiasta ja Latinalaisesta Amerikasta.

Pysyvien jäsenten veto-oikeutta tulisi rajoittaa, jotta voitaisiin parantaa YK:n toimintakykyä. YK:n peruskirjaa räikeästi rikkovalta jäseneltä olisi perusteltua keskeyttää äänioikeus.

Suomelle on erityisen tärkeää, että YK säilyy foorumina, jossa pienet ja keskisuuret valtiot voivat vaikuttaa sääntöihin, eivätkä vain sopeutua niihin.

Suurvaltakilpailun ja asevarustelun kiihtyessä on YK:ssa pyrittävä vahvistamaan keskinäistä luottamusta lisääviä toimia. Esimerkiksi ydinaseisiin liittyviä riskejä on kyettävä vähentämään ja niiden valvontajärjestelmiä kehittämään.

Suomen rooli on olla periaatteellinen, mutta pragmaattinen uudistaja. Maa, joka puolustaa sopimuspohjaisuutta ja osallistuu aktiivisesti turvallisuutta lisäävien rakenteiden uudistustyöhön. Maa, joka edistää rauhaa ja vakautta sekä lähialueillaan että globaalisti.

Siinäpä työsarkaa meille lähivuosille ja vuosikymmenille.

Kiitos.